

Jaarverslag 2024

Datum: 12 februari 2025

Rekenkamer Lelystad

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	1
Over dit jaarverslag	1
Over de rekenkamer Lelystad	1
Samenstelling rekenkamer.....	2
Onafhankelijk en effectief onderzoek	2
2. Financiële realisatie over 2024.....	3
3. Rekenkameronderzoeken in 2024.....	4
4. Overige activiteiten van de rekenkamer in 2024.....	12
Vergaderingen en overige bijeenkomsten in- en extern.....	12
Interne samenwerking en externe netwerken in 2024	13
Procedures voor hoor- en wederhoor.....	14
Kwaliteitszorg.....	15
De omgang met privacy: aanpak en afspraken.....	15
5. Nawoord voorzitter	16

1. Inleiding

Over dit jaarverslag

Elk jaar maakt de rekenkamer van Lelystad een verslag over het afgelopen jaar. Dit verslag is in de eerste plaats bedoeld voor de gemeenteraad van Lelystad. Daarnaast wordt het ook ter informatie gedeeld met het college en de directie van de gemeente Lelystad. Om publieke verantwoording af te leggen, plaatst de rekenkamer het jaarverslag ook op haar website¹.

In hoofdstuk 1 van dit jaarverslag wordt eerst algemene informatie gegeven. Daarna volgt in hoofdstuk 2 een uitleg over hoe het budget van de rekenkamer Lelystad in 2024 is besteed. Hoofdstuk 3 kijkt terug op de onderzoeken die in 2024 zijn uitgevoerd. Dit omvat onder andere het onderzoek naar de invloed van geheimhouding op de rol van de gemeenteraad, het rekenkameronderzoek naar de ontwikkelingen rondom het Stadshart van Lelystad en het (gezamenlijke) startonderzoek Samen Lelystad Oost (NPLV). In hoofdstuk 4 worden de activiteiten besproken die de rekenkamer in 2024 heeft uitgevoerd naast of ter ondersteuning van haar onderzoekstaken. Het jaarverslag sluit af met een nawoord van onze voorzitter in hoofdstuk 5.

Over de rekenkamer Lelystad

De rekenkamer Lelystad is een onafhankelijk bestuursorgaan van de gemeente Lelystad, met een grondslag in de Gemeentewet². De rekenkamer heeft de wettelijke taak om te onderzoeken of het beleid van het gemeentebestuur doeltreffend, doelmatig en rechtmatig is uitgevoerd³. Met haar onderzoek wil de rekenkamer bijdragen aan meer transparantie, betere publieke verantwoording en het verbeteren van het functioneren van de gemeente Lelystad. Het algemene doel van de rekenkamer is om de gemeenteraad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende rol door middel van onderzoeksrapporten en andere activiteiten.

¹ www.lelystad.nl/rekenkamer

² Artikel 81a Gemeentewet.

³ Artikel 182 Gemeentewet.

Samenstelling rekenkamer

De rekenkamer Lelystad bestond in 2024 uit:

- Robert Douma (voorzitter),
- Iris Koopmans (lid tot 1 maart 2024),
- Joris van Enst (lid met ingang van 1 mei 2024),
- Inge Prins (lid),
- Corrie Hartholt (plaatsvervangend lid).

De rekenkamer Lelystad wordt ondersteund door Patricia Nieuwenhuis (secretaris), terwijl Monique van Ree secretariële / administratieve ondersteuning biedt.

Onafhankelijk en effectief onderzoek

De Gemeentewet geeft de rekenkamer volledige vrijheid om zelf onderzoeksonderwerpen te kiezen, de aanpak te bepalen, de timing vast te stellen en oordelen te vellen. Dit maakt de rekenkamer onafhankelijk, een principe dat voor de rekenkamer Lelystad van groot belang is en blijft. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk om betrokken te zijn bij wat er speelt in onze omgeving en om aan te sluiten bij de interesses van de Lelystadse gemeenteraad.

Daarom overleggen we regelmatig met de (raads)commissie van de Rekening, die als klankbordgroep fungeert voor de rekenkamer Lelystad. Met deze commissie bespreken we diverse aspecten van rekenkameronderzoek. Daarnaast nodigen we periodiek alle fracties van de Lelystadse gemeenteraad uit om suggesties aan te dragen voor mogelijke onderzoeksonderwerpen. Ons doel is om met onze onderzoeken de gemeenteraad zo goed mogelijk te ondersteunen in zijn taken. Deze betrokkenheid begint vaak al bij de planning van onze onderzoeken. Daarom hechten we veel waarde aan het uitwisselen van ideeën voor rekenkameronderzoek.

In dit kader nodigen we niet alleen de inwoners van Lelystad van harte uit om suggesties in te dienen, maar ook (leden van) het college, de directie en medewerkers van de gemeente Lelystad. Indien gewenst, kan dit ook anoniem. U kunt uw suggesties voor rekenkameronderzoek indienen via ons e-mailadres: rekenkamer@lelystad.nl.

2. Financiële realisatie over 2024

Realisatie budget 2024 rekenkamer

Omschrijving	Toelichting	Begroting 2024	Uitgaven 2024	Saldo
Bezoldiging leden	Vergoeding leden rekenkamer, inclusief vergoeding reis- en verblijfskosten.	€ 41.903,00	€ 41.166,95	€ 736,05
Overige kosten	Kosten catering, lidmaatschap NVR, communicatie, vakliteratuur, etc.	€ 2.078,00	€ 1.369,08	€ 708,92
Onderzoeken	Kosten onderzoek en redactie rapporten	€ 86.260,00	€ 61.359,05	€ 24.900,95
Totaal 2024		€ 130.241,00	€ 103.895,08	€ 26.345,92

Toelichting op het financiële overzicht

Uit de financiële realisatie over 2024 blijkt dat er een verschil is ontstaan tussen de begrote en de daadwerkelijk gerealiseerde uitgaven. Dit verschil is het gevolg van diverse ontwikkelingen in 2024.

Aan het einde van 2024 is de rekenkamer Lelystad verplichtingen aangegaan voor diverse onderzoeken, waaronder het onderzoek naar onderbesteding binnen het armoedebeleid, het Doe Mee onderzoek 2025 van de NVR en een bijdrage aan de infographic voor het onderzoek 'Van Toeschouwer naar Speler'. Hoewel de daadwerkelijke kosten hiervan grotendeels in 2025 vallen, zijn voorbereidingen en afspraken al in 2024 gemaakt. Door de fasering van lopende onderzoeksprojecten zijn bepaalde uitgaven doorgeschoven naar een later moment, wat leidt tot tijdelijke afwijkingen in de jaarrekening.

Daarnaast was in 2024 een deel van het budget gereserveerd voor het rekenkameronderzoek naar de energietransitie. Dit onderzoek is wel uitgevoerd, maar niet afgerond vanwege onoverbrugbare verschillen van inzicht met de onderzoeker over de kwaliteit en richting van het onderzoek. Hierdoor zijn niet alle geplande kosten gemaakt, wat eveneens heeft bijgedragen aan de onderschrijding.

Het gaat hierbij niet om een structureel overschot; de onderbesteding is een gevolg van de manier waarop onderzoeksprojecten gefaseerd worden uitgevoerd en van de timing van verplichtingen en betalingen. De middelen blijven noodzakelijk voor de onderzoeksagenda van de rekenkamer Lelystad.

De begrotingscijfers voor 2024 zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2023-2025 van de rekenkamer Lelystad.

3. Rekenkameronderzoeken in 2024

In 2024 heeft de rekenkamer drie onderzoeken voortgezet uit 2023 en gepubliceerd:

- In mei 2022 is het onderzoek naar geheimhouding in Lelystad gestart en in februari 2024 gepubliceerd. Het onderzoek heeft vertraging opgelopen en is uiteindelijk in het eerste kwartaal van 2024 gepubliceerd. De vertraging werd veroorzaakt door de complexiteit en gevoeligheid van het onderwerp, met name bij het verkrijgen van de benodigde documentatie. Zo ontbraken er bijvoorbeeld uitgebreide schriftelijke verslagen van commissie- en raadsvergaderingen, wat het onderzoek bemoeilijkte.
- Het onderzoek naar het Lelystadse Stadshart, dat in september 2022 officieel van start ging, is eveneens medio februari 2024 afgerond en gepubliceerd. In het jaarverslag 2023 van de rekenkamer Lelystad wordt vermeld dat het onderzoek naar het Stadshart van Lelystad vertraging heeft opgelopen door onvoorziene factoren in de persoonlijke sfeer.
- Op 20 november 2023 startte het onderzoek naar het programma 'Samen Lelystad Oost' (Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid). Dit onderzoek is begin juli 2024, vlak voor het zomerreces, gepubliceerd. De rekenkamer Lelystad voert, in samenwerking met de rekenkamers van Arnhem, Groningen en Heerlen, onderzoek uit naar de lokale invulling en uitvoering van het NPLV. Het doel van dit samenwerkingsverband is de gemeenteraad gedurende de looptijd van het NPLV te ondersteunen bij het vaststellen van beleidskaders en het toezicht op het programma. Naar verwachting heeft het NPLV een looptijd van ongeveer 20 jaar.

Openheid Over Geheimhouding

De rekenkamer Lelystad heeft onderzoek gedaan naar de geheimhoudingspraktijk binnen de gemeente Lelystad in de periode 2018-2022. Hieruit blijkt dat geheimhouding verschillende gevolgen kan hebben voor het democratische proces: het kan soms verstorend werken, maar kan ook bijdragen aan een effectievere uitvoering van de rol van de Lelystadse raad.

Geheime informatie en de gevolgen voor het democratisch proces

Over het algemeen zijn betrokkenen, zoals raadsleden, wethouders en ambtenaren, tevreden over de geheimhoudingspraktijk in Lelystad. Raadsleden ervaren weinig hinder, en geheimhouding wordt slechts beperkt toegepast, gemiddeld op ongeveer tien dossiers per jaar. De gronden en motiveringen voor geheimhouding zijn meestal in lijn met wet- en regelgeving, wat duidt op een overwegend rechtmatig en proportioneel beleid.

Toch laat het onderzoek ook kwetsbaarheden zien.

Raadsleden kregen vaak onvoldoende informatie om besluiten over geheimhouding volledig te beoordelen, en er was onvoldoende transparantie over welke documenten geheim werden gehouden. Het lekken van geheime informatie bemoeilijkt daarnaast het democratische proces en vormde een risico voor de gemeente. Hoewel de precieze invloed op de werkzaamheden van de raad en de kwaliteit van het bestuur niet exact kan worden vastgesteld, vragen deze uitdagingen aandacht.

Uitdagingen in de geheimhoudingspraktijk

Het onderzoek toont aan dat geheimhouding soms zonder de juiste motivering wordt toegepast, vaak op volledige documenten. Het heroverwegen of opheffen van geheimhouding gebeurt in de praktijk zelden.

Een ander probleem is het gebrek aan duidelijke werkinstructies voor ambtenaren, wat kan leiden tot inconsistenties in argumentatie en procedures. Regelmatig lijkt het besluit tot geheimhouding vooraf te worden genomen, waarna pas argumenten worden gezocht om dit te onderbouwen. Daarnaast zijn er verschillen tussen ambtenaren in hun kennis over geheimhouding en de relevante wet- en regelgeving. Het ontbreken van een centraal register voor geheime stukken maakt het lastig om geheime dossiers terug te vinden en beperkt de controle over de geheimhoudingspraktijk. Ook het lekken van geheime informatie – bewust of onbewust – blijft een zorg, omdat dit het democratische proces kan verstoren en betrokkenen kan schaden.

Aanbevelingen voor verbeteringen

De rekenkamer Lelystad benadrukt het belang van het aanpakken van de geconstateerde kwetsbaarheden om het democratische proces te versterken en een beter evenwicht te creëren tussen openbaarheid en geheimhouding. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- **Vergroten van kennis bij de raad:** door het opzetten van een leercyclus en het organiseren van periodieke besprekingen tussen college en raad over geheimhouding.
- **Scholing van de ambtelijke organisatie:** jaarlijkse workshops kunnen bijdragen aan het vergroten van kennis en het verbeteren van de kwaliteit van procedures.
- **Optimaliseren van processen:** het gaat hier o.a. om het opzetten van een centraal register voor geheime stukken, waarbij het de bedoeling is om de transparantie en grip op geheimhouding te vergroten.

Het is de bedoeling dat de gemeente Lelystad aan de hand van de aanbevelingen de kwetsbaarheden in haar geheimhoudingspraktijk aanpakt en tegelijkertijd het vertrouwen in het democratische proces versterkt.

Behandeling door de Lelystadse raad

De Lelystadse gemeenteraad heeft op 16 juli 2024 een besluit genomen over het rekenkamerrapport 'Openheid Over Geheimhouding'. De raad besloot als volgt:

1. De conclusies van het rekenkamerrapport 'Openheid over Geheimhouding' te onderschrijven.
2. Te investeren in kennis en afspraken over geheimhouding bij de raad door het opnemen van een module over geheimhouding in het inwerkprogramma van de raad.
3. Te investeren in de kennis van de ambtelijke staf over geheimhouding door zorg te dragen voor periodieke (bij)scholing.
4. Het college in overleg met de agendacommissie (en de griffie) te vragen het geheimhoudingsproces periodiek te bespreken en waar nodig te optimaliseren.
5. Het college, in overleg met de agendacommissie, een register op te laten stellen met alle stukken waarop geheimhouding is opgelegd, waarin in ieder geval de volgende informatie is opgenomen:
 - Onderwerp waarover geheimhouding is opgelegd.
 - Datum oplegging geheimhouding.
 - Reden waarom er geheimhouding is opgelegd.
 - Heroverwegingsdatum van opheffen geheimhouding.
 - Opheffingsdatum.
6. Jaarlijks een voorstel van het geactualiseerde register van geheime stukken aan de raad aan te bieden ter besluitvorming.

6

Kansen en uitdagingen in het Stadshart van Lelystad

Na jarenlange samenwerking om het Stadshart van Lelystad te verbeteren, laat een onderzoek van de rekenkamer zien dat er nog steeds belangrijke uitdagingen zijn. De rekenkamer wilde inzicht bieden in hoe de gemeenteraad effectief invloed kan uitoefenen op het Stadshart en welke concrete stappen daarvoor nodig zijn. Uit het onderzoek blijkt dat het belangrijk blijft om het Stadshart compacter, levendiger en groener te maken. Hoewel er verbeteringen zijn gerealiseerd bij het Theaterkwartier en de Promesse, is verdere vooruitgang noodzakelijk.

Een goede samenwerking tussen de gemeente en private en maatschappelijke partners is essentieel om het Stadshart te versterken. De raad speelt hierbij een rol, maar deze richt zich momenteel vooral op plannen en regels maken, in plaats van actief sturen en controleren. Daarnaast ontbreekt een duidelijke, planmatige aanpak voor de gewenste transformatie van het Stadshart.

De geconstateerde situatie van het Stadshart Lelystad

Het Stadshart van Lelystad is in ontwikkeling om beter te voldoen aan de wensen van inwoners en bezoekers. Winkels worden minder belangrijk, terwijl cultuur en wonen dankzij gemeentelijk beleid juist meer aandacht krijgen. Het Stadshart moet een veelzijdige plek worden, meer dan alleen een winkelgebied. Positieve veranderingen zijn onder andere investeringen in het Agoratheater, de komst van een nieuwe bioscoop en de verplaatsing van poppodium Corneel. Ook zijn er plannen om meer woningen in het Stadshart te realiseren, wat bijdraagt aan een levendiger gebied.

Toch zijn er nog uitdagingen, zoals een gebrek aan horeca en problemen met het aantrekken van bezoekers. Online winkelen verhoogt de druk op fysieke winkels, vooral in mode en schoenen. Ondanks een afname in winkelruimte blijft leegstand een probleem. Bezoekers verblijven vaak kort in het Stadshart en hebben te weinig redenen om terug te komen. Intern ondervindt het Stadshart concurrentie van wijk- en buurtwinkelcentra en het voormalige 'stadshart' Lelycentre. Extern is er concurrentie van steden zoals Zwolle en Harderwijk, die ook sterke cultuur- en horecavoorzieningen hebben. Desondanks blijft het Stadshart een belangrijke bron van werkgelegenheid in Lelystad, met ongeveer 1.300 banen in de detailhandel, horeca en cultuur.

Ontwikkeling van gemeentelijk beleid

Het rapport-Tankink uit 2015 markeerde een verschuiving van groei naar consolidatie of krimp in de detailhandel, met meer aandacht voor cultuur, horeca, wonen en vergroening. Sindsdien is de visie 'Lelystad: op weg naar een levendig Stadshart' geïntroduceerd. Deze visie richt zich op het compacter maken van het winkelgebied, het versterken van wonen in het Stadshart en het creëren van een levendige sfeer. De gemeenteraad is betrokken bij het beleid door kaders te stellen en bredere aspecten van de binnenstad te bespreken. Voorbeelden hiervan zijn de herziening van het Masterplan en voorstellen over parkeren, fietsen en vergroening. Het raadsakkoord 2022-2026 benadrukt de wens om het Stadshart aantrekkelijker te maken en te verbinden met de profilering van Lelystad als hoofdstad van de nieuwe natuur.

Aanbevelingen voor versterking van het Stadshart

De rekenkamer Lelystad doet onder meer de volgende aanbevelingen om het Stadshart te versterken:

- **Definieer de doelgroep en bezoekrekenen:** werk samen met private partners om een duidelijk beeld te krijgen van wie het Stadshart bezoekt en waarom.
- **Stel een plan op voor kwetsbare gebieden:** ontwikkel concrete plannen voor locaties met een onzekere toekomst, zoals het Stadhuisplein en de oostzijde van het Stadshart.
- **Formuleer doelen en doorbraakprojecten:** stel specifieke doelen en projecten op om het Stadshart te transformeren, en stimuleer samenwerking tussen ondernemers en vastgoedeigenaren.
- **Verbeter de controlerende rol van de raad:** bepaal meetpunten en stel beleidsalternatieven voor om de raad te helpen bij het monitoren en sturen van de ontwikkeling.

Behandeling door de Lelystadse raad

In de vergadering van de Commissie van de Rekening op 15 mei 2024 is het rekenkameronderzoek 'Stadshart' besproken. Bij brief van 11 juni 2024 heeft de commissie de rekenkamer Lelystad geïnformeerd over de opvolging van het onderzoek. Het onderzoek biedt volgens de commissie een helder overzicht van de historische en actuele ontwikkelingen in het Stadshart van Lelystad. Het college onderschrijft de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek en is voornemens deze over te nemen. Naar aanleiding hiervan heeft de gemeenteraad een actieplan Stadshart van het college ontvangen. Tijdens de raadsvergadering van 16 juli 2024 heeft de raad positief besloten over het actieplan, waarbij hij ook een amendement en een motie heeft aangenomen. Hierdoor acht de Commissie van de Rekening een aanvullend initiatiefvoorstel niet nodig.

Op 5 november 2024 heeft de commissie Ruimte, Beheer, Energie en Duurzaamheid motie M24.229 en het Actieplan Stadshart besproken. De motie, aangenomen in juli 2024, riep op tot duidelijke sturings- en monitoringsindicatoren naar aanleiding van het rekenkameronderzoek. Het college gaf in september aan dat de meeste aanbevelingen zijn opgevolgd, maar dat de rol van de raad bij sturing en controle nog onvoldoende aandacht heeft gekregen. Tijdens de vergadering in november benadrukte wethouder Van Dijk de waarde van het rekenkamerrapport en lichtte toe dat het college werkt aan samenwerking met ondernemers en aan plannen voor specifieke deelgebieden.

De voortgang van vijf actielijnen, waaronder stedelijk wonen en de verbetering van de openbare ruimte, werd gepresenteerd. Raadsleden drongen aan op concrete indicatoren om beter toezicht te kunnen houden. Afgesproken werd dat de raad twee keer per jaar een informatienota ontvangt, met extra updates bij belangrijke ontwikkelingen. Bij grote projecten, zoals wegafsluitingen, zal het college minimaal twee alternatieven voorleggen. In het eerste kwartaal van 2025 wordt een voortgangsrapportage met doelen en financiële details verwacht.

Startonderzoek Samen Lelystad Oost (Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid)

Het NPLV, met een looptijd van 15 tot 20 jaar, richt zich op kwetsbare wijken die te maken hebben met armoede, werkloosheid en criminaliteit. Het programma 'Samen Lelystad Oost' maakt deel uit van het NPLV en richt zich op de Zuiderzeewijk, Atolwijk, Boswijk en Waterwijk. Het doel is het verbeteren van inkomen, werk, onderwijs, gezondheid en veiligheid in deze wijken. Tot de activiteiten behoren woningrenovaties, verbetering van de openbare ruimte en het aanpakken van risicovol gedrag en criminaliteit bij jongeren.

Er wordt in het programma ook extra aandacht besteed aan armoedebestrijding, onderwijs en een gezonde leefomgeving. Het programma opereert als een netwerkorganisatie, waarin partners zoals de gemeente Lelystad kennis, middelen en verantwoordelijkheden delen. De gemeente is deelnemer, maar niet de leidende partij.

De rekenkamer Lelystad heeft een eerste verkenning uitgevoerd naar de invulling van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) via 'Samen Lelystad Oost'. Het onderzoek richt zich op de vraag of de gemeenteraad het programma binnen de huidige beleids- en financiële kaders goed kan besturen en controleren. Onderwerpen zoals bewonersparticipatie, financiële transparantie, monitoring en governance zijn onderzocht.

Vooruitgang en uitdagingen

Het onderzoek wijst uit dat 'Samen Lelystad Oost' na opstartproblemen inmiddels vooruitgang boekt. Toch zijn er obstakels, zoals strikte landelijke regels en een gebrek aan financiële flexibiliteit, die de autonomie en effectiviteit van de gemeente beperken. De gemeenteraad heeft momenteel een beperkte rol, wat zorgen oproept over zijn vermogen om kaders te stellen, te controleren en het budgetrecht uit te oefenen. Hoewel veel ontwikkelingen nog in de beginfase zijn, biedt dit kansen voor de raad om invloed uit te oefenen op governance, financiën, informatievoorziening, monitoring en bewonersparticipatie. Deze verbeteringen zijn essentieel voor een sterker democratisch proces en efficiënter bestuur.

Aanbevelingen voor de raad

De rekenkamer Lelystad doet vijf aanbevelingen:

- **Definieer de rol van de raad** binnen het programma en maak afspraken over governance.
- **Zorg voor volledige financiële transparantie** door het college hierom te vragen.
- **Stel richtlijnen op** voor informatievoorziening en monitoring.
- **Ontwikkel een gestructureerde aanpak** voor bewonersparticipatie.
- **Lobby bij de Rijksoverheid** voor minder strenge regels en meer financiële flexibiliteit.

Behandeling door de Lelystadse raad

De rekenkamer Lelystad heeft op 9 september 2024 het rapport van het startonderzoek besproken met de Commissie van de Rekening. Tijdens deze bespreking zijn afspraken gemaakt over de verdere bespreking van het rapport in de raad. Of en hoe besluitvorming door de Lelystadse raad zal plaatsvinden, is op dit moment nog onduidelijk.

Het college heeft het rekenkamerrapport van het startonderzoek naar 'Samen Lelystad Oost' geagendeerd voor de commissie Ruimte, Beheer, Energie en Duurzaamheid van 5 november 2024. De bijeenkomst is zonder directe inhoudelijke bijdrage van de rekenkamer georganiseerd. Het doel van de vergadering was om de raad, het college en de programmaorganisatie in gesprek te brengen over de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport. Tijdens de bijeenkomst benadrukten de portefeuillehouder en de programmadirecteur het belang van het rapport als nulmeting en lichtten zij de positie van Lelystad binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) toe. De programmadirecteur verwees naar een recente motie in de Tweede Kamer die oproept tot nieuwe financiële afspraken voor NPLV-gemeenten. Hij onderstreepte de noodzaak van een actieve lobby richting het Rijk voor structurele financiering. De aanwezige raadsleden spraken hun waardering uit voor de voortgang van het programma Samen Lelystad Oost, maar benadrukten ook dat verdere verbeteringen nodig zijn om de inhoudelijke voortgang en concrete resultaten beter zichtbaar te maken. Diverse raadsleden uitten zorgen over de gebrekkige informatievoorziening binnen het programma Samen Lelystad Oost. Sommigen vroegen om betere communicatie met bewoners, terwijl anderen de nadruk legden op financiële transparantie en samenwerking. Er werd opgeroepen tot rapportages die zich richten op concrete resultaten, zodat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol effectief kan vervullen.

Tegelijkertijd werd gepleit voor een balans in de informatievoorziening, waarbij nuttige indicatoren worden geleverd zonder te veel extra administratieve lasten. Als vervolg is afgesproken dat in januari 2025 een informatieavond wordt georganiseerd, waarin praktijkvoorbeelden en behaalde resultaten worden gepresenteerd aan de Lelystadse raad.

Gezamenlijk rapport begin 2025 verwacht

Het startonderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de rekenkamers van Arnhem, Groningen en Heerlen. Op 30 januari 2025 is de gezamenlijke nota Van Toeschouwer naar Speler gepubliceerd, waarin deelnemende gemeenten worden vergeleken en overkoepelende leerpunten worden gepresenteerd. Het doel van dit rapport is niet om een waardeoordeel te vellen over de prestaties van de gemeenten, maar om een overzicht te bieden van de huidige stand van zaken en goede voorbeelden te belichten. Door het NPLV langdurig te monitoren en resultaten tussen gemeenten te vergelijken, willen de rekenkamers waardevolle inzichten verkrijgen en deze delen met hun gemeenteraden.

Gezamenlijk rekenkameronderzoek naar Omgevingswet

Een belangrijk punt uit ons jaarverslag 2023 was de raadsbehandeling van het gezamenlijke rekenkamerrapport over de Omgevingswet. Uit dit onderzoek blijkt dat de wet grote gevolgen kan hebben voor het werk van de raad, de gemeentelijke autonomie en de ambtelijke capaciteit. Op 11 juni 2024 gaf de Commissie van de Rekening de rekenkamer Lelystad een schriftelijke terugkoppeling op dit rapport.

Het rapport Samenwerking in Flevoland onder de nieuwe Omgevingswet werd besproken in vergaderingen van de Commissie van de Rekening en de commissie Ruimte, Ontwikkeling en Bereikbaarheid. Tijdens deze besprekingen werd duidelijk dat de Lelystadse gemeenteraad positief staat tegenover regionale samenwerking in Flevoland, maar dat er weinig draagvlak is voor een gezamenlijke sturingsfilosofie. De raad benadrukt dat gezamenlijke beleidskeuzes de gemeentelijke autonomie kunnen beperken en dat grensoverschrijdende onderwerpen alleen geregeld moeten worden als dat strikt noodzakelijk is. De aanstelling van een kwartiermaker door de Provincie Flevoland, die regionale werkafspraken coördineert en betrokken partijen verbindt, werd positief ontvangen. Gezien het voorgaande heeft de Commissie van de Rekening besloten geen initiatiefvoorstel in te dienen. Er zal dus geen besluitvorming plaatsvinden over dit rapport in de gemeenteraad van Lelystad.

4. Overige activiteiten van de rekenkamer in 2024

In 2024 heeft de rekenkamer Lelystad zich niet alleen bezig gehouden met onderzoek, maar heeft zij ook diverse andere activiteiten ontplooid ter ondersteuning van het onderzoeksproces en het waarborgen van de onderzoekskwaliteit. Hier volgt een overzicht van de initiatieven die de rekenkamer Lelystad in 2024 heeft genomen om haar rol te vervullen en bij te dragen aan een effectieve uitvoering van haar taken.

Vergaderingen en overige bijeenkomsten in- en extern

In 2024 heeft de rekenkamer veertien keer een reguliere vergadering belegd. Alle overige relevante data van overlegmomenten staan ook in het onderstaande overzicht.

Datum	Omschrijving
15-jan-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
7-feb-24	Gesprekken vacature lid rekenkamer Lelystad
13-feb-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
20-feb-24	Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
4-mrt-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
11-mrt-24	Gesprekken commissie van de Rekening vacature lid rekenkamer Lelystad
19-mrt-24	Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
26-mrt-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
8-apr-24	Overleg commissie van de rekening
9-apr-24	Presentatie rekenkamerrapport Omgevingswet commissie Ruimte
16-apr-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
23-apr-24	Beëdiging voorzitter en plv. lid rekenkamer in de raad
7-mei-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
7-jun-24	ALV en voorjaarscongres NVR
18-jun-24	Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
18-jun-24	Beëdiging lid rekenkamer in de raad
27-jun-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
1-jul-24	Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
8-jul-24	Overleg commissie van de rekening
9-jul-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
7-aug-24	Afscheid lid Iris Koopmans
27-aug-24	Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
3-sep-24	Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
9-sep-24	Overleg commissie van de rekening

- 15-okt-24** Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
- 22-okt-24** Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
- 19-nov-24** Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
- 19-nov-24** Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
- 22-nov-24** Congres Kring Noord NVRR
- 29-nov-24** ALV en najaarscongres NVRR
- 3-dec-24** Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad
- 17-dec-24** Stuurgroep gezamenlijk NPLV-onderzoek
- 18-dec-24** Reguliere vergadering rekenkamer Lelystad

Interne samenwerking en externe netwerken in 2024

In 2024 heeft de rekenkamer Lelystad verschillende interne en externe overlegmomenten gehad die hebben bijgedragen aan haar werkzaamheden en aan het contact met de gemeenteraad. Binnen de organisatie vonden interne overleggen plaats om prioriteiten te bepalen, onderzoeksprocessen te evalueren en de kwaliteit van het werk te waarborgen.

Het contact met de gemeenteraad over de voortgang en inhoud van de onderzoeken verliep via de Commissie van de Rekening, die fungeert als klankbord en adviseur voor de rekenkamer. In 2024 zijn er drie formele afstemmingsmomenten geweest tussen de rekenkamer en de Commissie van de Rekening. Tijdens deze bijeenkomsten werden de voortgang van lopende onderzoeken, de opvolging van aanbevelingen en toekomstige onderzoeksthema's besproken. Indien nodig zocht de voorzitter van de rekenkamer tussentijds aanvullende afstemming met de voorzitter van de commissie, bijvoorbeeld om specifieke aandachtspunten te bespreken.

De rekenkamer Lelystad investeert ook in kennisdeling en professionalisering via deelname aan landelijke en regionale netwerken. De rekenkamer is actief betrokken bij de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers (NVR). In 2024 nam de secretaris van de rekenkamer deel aan meerdere NVR-Webinars, wat bijdroeg aan de professionalisering van de organisatie en het versterken van haar ondersteunende rol. Daarnaast is de rekenkamer vertegenwoordigd in diverse NVR-netwerken, waar kennis en ervaring worden uitgewisseld. De voorzitter van de rekenkamer Lelystad nam in 2024 ook enkele malen deel aan bijeenkomsten van de regionale Kring Noord van de NVR. Deze bijeenkomsten boden een waardevol platform voor het bespreken van regionale uitdagingen en het delen van inzichten met andere rekenkamers.

In 2024 heeft de rekenkamer Lelystad tien keer deelgenomen aan overleggen in stuurgroepverband in het kader van het gezamenlijke onderzoek naar het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV).

Tijdens deze bijeenkomsten werd gezamenlijk gewerkt aan de coördinatie en afstemming van het startonderzoek. De stuurgroep bood een platform voor het delen van inzichten, het bespreken van uitdagingen en het bevorderen van kennisuitwisseling tussen de rekenkamers van Arnhem, Groningen, Heerlen en Lelystad. Deze samenwerking wordt ook in 2025 voortgezet.

Door interne samenwerking en deelname aan externe netwerken draagt de rekenkamer Lelystad bij aan de versterking van haar eigen kwaliteit en ondersteunt zij de gemeenteraad bij zijn kaderstellende en controlerende rol.

Procedures voor hoor- en wederhoor

De rekenkamer Lelystad stelt haar bevindingen en resultaten uit een onderzoek eerst vast in een conceptnota van bevindingen. Deze conceptnota wordt doorgaans onderworpen aan technisch/ambtelijk wederhoor, waarbij betrokken ambtenaren de bevindingen controleren op juistheid en volledigheid.

Vervolgens legt de rekenkamer het volledige rapport, inclusief conclusies en aanbevelingen, voor aan het college voor een bestuurlijke reactie. Het college reageert hierbij voornamelijk op de conclusies en aanbevelingen, beoordeelt de haalbaarheid en uitvoerbaarheid ervan en doet waar nodig suggesties naar aanleiding van het onderzoek.

Na verwerking van zowel de technische als de bestuurlijke reactie wordt het rapport aangeboden aan de gemeenteraad.

Sinds 2019 heeft de rekenkamer Lelystad een aanvulling op deze procedure geïntroduceerd, waarbij een bestuurlijk gesprek als experiment werd ingezet. Dit experiment, dat in 2021 werd herhaald, dient als voorbereiding op de raadsbehandeling. Het doel van het bestuurlijk gesprek is om heldere beslispunten voor de gemeenteraad te formuleren en aanbevelingen om te zetten in concrete handelingsperspectieven voor zowel de raad als het college. Indien daar behoefte aan is, zet de rekenkamer deze bestuurlijke gesprekken voort, om zo de effectiviteit en praktische toepasbaarheid van haar aanbevelingen verder te versterken.

Kwaliteitszorg

Ook in 2024 werkt de rekenkamer Lelystad volgens haar kwaliteitsdocument voor rekenkameronderzoek en -rapporten. Dit document, samen met andere contractstukken, vormt de basis voor het waarborgen van de kwaliteit van haar werkzaamheden. Daarnaast maakt de rekenkamer gebruik van een reglement van orde en een gedragscode voor haar leden. Beide documenten zijn beschikbaar op de website van de rekenkamer.

De omgang met privacy: aanpak en afspraken

De onderzoeksbureaus die door de rekenkamer Lelystad worden ingehuurd, kunnen tijdens hun onderzoeken persoonsgegevens verzamelen en verwerken. Dit gebeurt op basis van de Gemeentewet (artikel 182 e.v.), waarin is vastgelegd dat de gemeentelijke rekenkamer onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Het verwerken van persoonsgegevens vindt plaats op een zorgvuldige en veilige manier, in overeenstemming met de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG.

De rekenkamer Lelystad heeft een privacyverklaring opgesteld, die te raadplegen is op haar website. Bij het aangaan van een contract met een extern onderzoeksbureau wordt een verwerkersovereenkomst afgesloten. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de Functionaris Gegevensbescherming van de gemeente Lelystad, die deze functie ook vervult voor de rekenkamer Lelystad, om te waarborgen dat de verwerking van persoonsgegevens aan alle wettelijke eisen voldoet.

5. Nawoord voorzitter

Als rekenkamer constateren wij met tevredenheid dat onze rapporten in 2024 opnieuw van waarde zijn geweest voor de gemeente Lelystad. Afgelopen jaar hebben we drie onderzoeken gepubliceerd. Onze indruk is dat zowel de raad als het college deze rapporten goed hebben benut en dat ze hebben geleid tot waardevolle debatten. Daarnaast zien we dat onze rapporten over geheimhouding en het Stadshart een merkbare invloed hebben gehad en voortvarend worden opgepakt door het college en de ambtelijke organisatie. Binnen de organisatie merken we bovendien een intrinsieke motivatie om deze onderzoeksresultaten te gebruiken om beleid en uitvoering te verbeteren. Deze ontwikkeling juichen wij van harte toe.

Wat betreft de prestatieafspraken met de gemeenteraad constateren wij dat deze in 2024 volledig zijn gerealiseerd. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat het behalen van deze afspraken slechts een deel van onze verantwoordelijkheid is. Minstens zo belangrijk is dat de onderzoeken waarmee deze resultaten worden bereikt, voldoen aan hoge kwaliteitsnormen. De rekenkamer hecht daarom veel belang aan de kwaliteit van haar onderzoeken om haar onafhankelijke en neutrale positie te behouden. We gebruiken hiervoor diverse kwaliteitsrichtlijnen en besteden veel aandacht aan de begeleiding van onderzoeken en de dagelijkse praktijk.

In 2024 namen wij afscheid van Iris Koopmans, die na bijna 18 jaar haar rol binnen de rekenkamer neerlegde. Iris was een van de leden van het eerste uur en heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de opbouw en professionalisering van de rekenkamer. We zijn haar zeer dankbaar voor haar inzet en wensen haar veel succes in de toekomst. Gelukkig hebben we in 2024 een waardige opvolger gevonden in Joris van Enst. Joris brengt ruime ervaring mee op het gebied van (wetenschappelijk) onderzoek en rekenkamerwerk en beschikt over kennis van zowel de ambtelijke als bestuurlijke aspecten van de lokale en landelijke overheid. Met zijn komst is de continuïteit van kennis en ervaring binnen de rekenkamer gewaarborgd.

Tot slot willen wij iedereen bedanken die in 2024 heeft bijgedragen aan het werk van de rekenkamer Lelystad. Dankzij de constructieve samenwerking met de raad, het college en de ambtelijke organisatie kunnen wij onze rol effectief vervullen. Uw inzet en betrokkenheid vormen een belangrijke inspiratiebron voor ons werk.

Namens de rekenkamer van de gemeente Lelystad,

de voorzitter,

